

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvo-stopne petič-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

1. števil.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1893

III. leto.

Slovinci I. 1892.

Kakor vsak dober trgovec napravi koncem leta račun o svojih prihodkih in stroških v preteklem letu, tako morajo tudi narodi vsako leto ozirati se na svoje pridobitve in izgube, da dobe jasen pregled o svojem položaju. — In če pogledamo vsi Slovenci na minolo leto, na to, kar smo v tej dobi doživeli veselega in tužnega, če primerjamo svoje narodne pridobitve izgubam, tedaj nam mora žalost napolniti srce, kajti le malo ali nič veselih ur se ne spominja narod slovenski iz preteklega leta. Slovenci gotovo nismo razvajen narod, vsa naša preteklost je le dolga doba narodnega trpljenja in le ker smo žilavi, trezni in neplašljivi, priborili smo svojemu rodu in jeziku nekoliko veljave vsaj po nekaterih pokrajinah naše domovine.

A če hočemo, da nam bo zagotovljen obstanek, tedaj moramo napredovati in še mnogo, mnogo doseči. Žal, da smo v preteklem letu silno malo napredovali, če ne celó nazadovali. Glavni uzrok bil je ta, da se je osrednja vlada ravno pričetkom preteklega leta ka-

zala hkrati še manj prijazno narodu slovenskemu, kakor do tedaj, in da se je vedno bolj približevala tistim Nemcem, kateri nas bi najraje v žlici vode utopili. Neizpolnjeno je vsled tega ostalo vse, kar se nam je bilo prej obljubilo in kar imamo zatrjeno v pisanih zakonih. Pač pa se je jela slovenščina z novo močjo siliti iz cesarskih uradov in v deželo so jeli zopet prihajati ter zavzemati najboljša mesta tujci, nezmožni našega jezika in neprijazni našim narodnim težnjam. Posebno pomembno je v tem oziru, da se je celo našim županom pričela usiljevati zopet nemščina. Celó iz dežele kranjske, iz središča Slovenije, iztirali so deželnega predsednika samo zategadelj, ker je bil v srcu prijazen našemu narodu, ki je bil ob jednom njegov. Na Primorskem pa so postali zagrizeni Lahoni vedno drznejši ter so jeli izpodrivati naš jezik celo iz redkih, že obstoječih slovenskih šol, prošnje stotin slovenskih starišev za ustanovitev novih slovenskih šol pa so porogljivo metali v koš. Na Štajerskem izgubival je naš jezik zlasti pri sodnih uradih vidno tla, o toli po-

LISTEK.

V sveti noči.

Spis: I. J. Št.

„In poslal ga je oče nebeški odrešit človeški rod izvirnega greha. On, sin večnega Boga, včlovečil se je, nad Betlehemskim hlevom odprle so se višave nebeške, prišel je mej nas v podobi revnega deteta Jezusa Kristusa — njemu bodi slava na vekov vek!“ končal je močnim, vznešenim glasom hišni oče ter odložil molitvenik.

„Amen!“ odgovarjala mu je pobožno družina, slabotni „Amen“ začul se je tudi iz kota, kjer je stala mogočna stara postelja, kjer ste se bledi, mrzli ustni sivolase bolnice zibali v tiho molitev, ki je puhtela tja do belih, brlečih svečic nad črvido omaro do Onega, koji je počival ondi v njih svitu v malem hlevu na slami,

kojega so molili pastirji, kojemu so trobili angelji nad mestom Betlehemskim!

Ob vzglavji bolnice slonelo je mlado deklé polnih lic, živih očij. Časi pripognilo se je k starki, popravilo odejo in pogladilo z mehko roko vela njena lica. Tiho je bilo v sobi. Oče mrmral je rožni venec, prebiraje polagoma mej prsti rudeče jagode blagoslovljenega molka. Družina je dremala, otroci pa so stali ob jaslicah, iz jasnih očij sijala jim je sreča, čista zadovoljnost, koja pride v srca človeška le v noči, ko je rojen odrešenik svetá, čuvstvo, v katerem človek ne vé je-li zadovoljnost, ali pa — nema molitev. — Sveta, presveta noč! Mir razlit je nad zemljó, angelj božji plava nad njó, noseč ga v nesrečna srca zemljanov. Resnoba v obličji, resnoba v očeh — ta večer veruje slednji v bitje nadzemsko! Sveta, presveta noč!

Mladenka sedela je še dalje nepremično ob vzglavji bolnice. Glavica povescila se ji je na bujna nedra in tož-

trebnih slovenskih vsoporednicah na Celjski gimnaziji pa je hotela vlada ravno tako malo slišati, kakor o že tolikokrat obljubljeni zopetni ustanovitvi Kranjske gimnazije in o dopolnitvi nižje slovenske gimnazije v Ljubljani. Najhujše pa je bilo preteklo leto za koroške Slovence, katerim so zagrizeni nemški sodeželani napovedali očitno in slovesno boj do noža, in katere bo le s skrajnim naporom in z neumornim složnim delovanjem rešiti gotove narodne smrti.

Povsod se je torej Slovenec pritiskal na zid. A mi bi se ne strašili tega boja, ker vemo, da je naša stvar pravična stvar, in ne dvomili bi, da zmagamo, ako bi bili složni in jedini. To pa, da nas je tuja sila razdvojila in da si vnanji sovražniki našega naroda sedaj izkoriščajo to našo neslogo to nas navdaja z bridko bolestjo in hudo skrbjo za bodočnost. In v tem pogledu nam bo v trajnem neveselem spominu ostalo preteklo leto, ker se je to leto vršil shod, kateri je pa silno poostрил ta naš nesrečni razkol. Od tega shoda sem pričela se je doba pravega trpinstva za slovensko naprednjaštvo. Dan za dnevom očita se mu brezverstvo, ker neče in ne more priznati nezmotljivosti v političnih in posvetnih stvareh nekaterim našemu narodu nenaklonjenim škofom in ker brani svoje poštenje tudi proti

njim. Pritiskalo se je toliko časa na prej vsigdar rodoljubno slovensko duhovščino, dokler se jej ni ucepilo krivo prepričanje, da je v nevarnosti vera in da jo spravlja v nevarnost slovensko naprednjaštvo samo. In vendar je slovenski napredni stranki na srci le blagor milega našega naroda! Sedaj pa se na povelje od neslovenske strani raz prižnice blatijo in preganjajo slovenski napredni listi in greh se očita tistemu, kdor se jih drzne brati. Zares žalostni časi in žalostno leto preteklo.

Sedaj ko smo prestali to leto, imamo zavest, da narod slovenski čakajo še hudi boji proti vnanjim in notranjim sovražnikom. Slo ga nam je tedaj potrebna bolj, kot kedaj. Dal milostni Bog, da bi jo dosegli v novem letu, da bi se v bližnji bodočnosti oči odprle tistim, ki so pričeli boj proti rodnim bratom, mesto da bi róko v roki z nami branili narod proti vnanjim sovražnikom. Kedar bomo to dosegli, kedar bodo združeni in blage volje zopet vsi Slovenci, tedaj bomo veselega srca zrlí v bodočnost! In lahko mogoča je ta sloga, kakor hitro se zaslepljena skrajna stranka otrese tu je ga jarma ter spozna zopet, da liberalcev v slabem pomenu besede v Slovincih ni, še manj pa brezvercev. Da bi Bog v tem smislu razsvetlil naše domače nasprotnike že v novem letu — to je danes naša iskrena želja.

Politični pregled.

Državni zbor se je razšel dné 16. m. m. na počitnice, ki trajajo do srede tega meseca. Proti koncu sta govorila izmeji Jugoslovanov poslanec dr. Laginja, kateri je razpravljaval razmere na Primorskem, in pa posl. Šuklje, kateri je ostro šibal levičarje in naglašal, da je s Slovenci sprava lahko mogoča, ker oni ne zahtevajo nobenega državnega prava, ampak le izvršenje ustave, ter našteval glavne potrebe in težnje našega naroda. — Gospodarski odsek poslanske zbornice je vsprejel vladino

predlogo zoper pijančevanje. Utemeljitev zakona poudarja posebno to, da otroci pijači udanih roditeljev navadno podedujejo to strast ter telesno in dušno slabé. Zakon sam določa: Prodaja opojnih pijač na drobno v steklenicah se mora koncesijonirati, t. j. s posebnim potrdilom od dotične oblasti dovoliti. Kdor se bode dobil v prodajalnih prostorih ali na ulici pijan, ali kdor bode v to zavedel koga drugega, kaznuje se z globo 5 do 50 gld. ali z zaporom 3 dnij do jednega meseca. Ista kazen za-

nim pogledom zrla je skozi zmrzla okna v snežno zimsko pokrajino, nad katero se je blestela mesečna luč. Žive, sinje nje oči vskakile so se pri tem pogledu, solza v očeh pričala je, da ji pretresa dušo tajno hrepenenje. Po kom neki? O ti stara, vedno nova, bridko doneča pesem o nesrečni ljubavi!

V cerkvenem stolpu odbilo je polnoč. Veliki zvon zabrnél je iz lin, odmeval je svečano po nočni okolici, vabéč k daritvi, s katero se nekrvavo proslavlja odrešenje naše.

Mrtva narava, na katero je zrló ubogo deklé, oživila se je. Na griču zasvetila se je skozi okno cerkev v nebeškem svitu. Verni hiteli so veseli v hram mirú. Družina ob peči se je predramila, otroci oblekli so se v gorke kožuhke, gospodar ogrnil si je plašč, poveznil kučmo na glavo, in odšli so v svetišče, poslovlivši se od bolnice in varuhinje s tolažbe polnim krščanskim pozdra-

vom. Sami ste ostali, popolnoma sami sredi noči. Pa saj je bila sveta noč in to noč čuva Bog svoje drage.

Kedo je bilo to deklé? Sirota, katerih ima toliko širni svet, brez očeta, brez matere — brez vodnika. Ta, ki leži tu na postelji, ta ji je bila druga mati. Skrbela je zanjo, za ubogo zapuščeno revo, dokler je imela gospodarstvo v rokah. Vedno se pa človek ne more truditi, ob večeru svojega življenja je vsakdo pokoja željan. Prepustila je kmetijo močnejšim rokam starejšega sina. Od tedaj spremenilo se je mnogo, mnogo. Starko gledala je po strani nova gospodinja, njo, siroto, pa toliko, da niso izbacnili — to pritepenko. A bil je še nekdo pri hiši, nekdo, kateri ji je bil več kot dobrotnica, dražji kot celi svet. Te bolnice, ki stoče sedaj v njenih rokah, mlajši sin je bil — Janez, za hlapca je služil pri bratu, kaj za hlapca, za sužnja je bil, in svakinja njegova ga je ravno tako sovražila kakor njo. Skupne boli, skupno trpljenje rodé tudi skupno sočutje. Čemu bi vam zakrival: odkrila

dene gospodarja prodajalnice ali njegovega namestuika, ako vidno pijanim osebam dá opojnih pijač. Terjatve za opojne pijače pod petimi litri se smejo iztožiti le tedaj, če ni nobenega prejšnjega takega dolga. Kdor si dá napraviti o takih terjatvah menico ali kdor namesto novcev vsprejme blago ali žito, kaznuje se z zaporom od 1 do 8 tednov. Gostilničarji smejo pijačca le tedaj odpraviti iz svojih prostorov, če je poskrbljeno za to, da se ga bode odpravilo domov. Kdor je bil v jednom letu trikrat kaznovan zaradi pijanosti, temu politična okrajna oblast sme prepovedati za leto dnij obisk gostilnic v njegovem bivališči in v najbližji okolici. Prestopek te prepovedi se kaznuje z globo 50 gld. ali z zaporom do 1 meseca. Točenje opojnih pijač se prepove od sobote od 5. ure popoldne naprej in ob nedeljah in praznikih mej jutranjo božjo slubo. — Poslanec dr. Marchet je stavil v državni zbornici predlog, da se § 1. zak. z dné 28. marca m. l. tako popolni, da je povrniti brezobrestne naprednine za napravo novih vinogradov v 20letnih obrokih, in sicer prvi obrok 10 let po prejemu prve naprednine, in da se smejo vknjižiti te naprednine na dotični vinograd pred vsemi drugimi terjatvami. Upamo, da se ta predlog v drž. zboru vsprejme, kar bi veliko pomagalo našim vinogradnikom. — Odkar so odšli drž. poslanci na božične počitnice, razširjajo se raznovrstni glasovi o parlamentarnih namerah grofa Taaffeja. Veliki in mali časniki, uplivni in brezpomembni, pripovedujejo v tem oziru različne, časi naravnost nasprotujoče si reči, tako da ni mōči ločiti resnice od izmišljotine, zlasti ker je vse skrito v tisto skrivnostno temo, v kateri grof Taaffe najraje opravlja državniške posle, že zato, da mu ne more nihče na prste gledati. Grof Taaffe je izpoznal, da so nastale za vlado neznosne parlamentarne razmere. Uzrok tem razmeram so nemški levičarji, ki so začetkom minolega meseca ušli iz vladinega tabora, in brez katerih ni mogoče vzdržati sedanjega vladinega sistema (uredbe). Sedaj stoji grof Taaffe na razpotji. Take parlamentarne večine, kakršne si želé levičarji, ne mara, ker bi s tem sam kopal grob

svojemu sistemu, a tudi nekdanje desnice ne mara obnoviti, ker bi moral zánjo za visoko ceno pridobiti Mladočehe in protizidovce. Sklenil je torej storiti odločen korak in vstvariti na podlagi določnega programa trdno in zanesljivo parlamentarno večino, s katero bi bilo mogoče izhajati. Prav o tem programu in o ti večini se govori in piše zadnje dni skoro izključno, a nihče ne ve povedati nič zanesljivega. V to večino hoče grof Taaffe vsprejeti tri velike stranke: Poljake, konservativce in levičarje, in so se v to svrhu te dni pričela pogajanja mej vlado in voditelji posamnih strank. Pri ti priliki se bode tudi program končno in določno uredil. Mej stranke na katere računa grof Taaffe, da pristopijo prihodnji večini, spadajo tudi naši slovenski poslanci, in se jim obljublja, kakor čujemo, njihovo dosedanje posestno stanje, t. j. pusti se jim, kar so si doslej pridobili, da se pa ne izda nobena nova naredba v prid Slovincem. Slovenci se tako dolgo za tako politiko ne moremo izreči, dokler se ne vresniči narodna enakopravnost ne le na Kranjskem, ampak po vseh slovenskih deželah. — **Pre-svitli cesar** se je odpeljal za božične praznike v Monakovo na Nemško v pohode k svoji hčeri Gizeli, katera je omožena z vojvodo Leopoldom. — Nadvojvoda Frančišek Ferdinand d' Este, sin nadvojvode Karola Ljudevita, brata cesarjevega, in naslednik našemu cesarju na avstrijskem prestolu, odplul je sredi minolega meseca na ladiji „Elizabeta“ na svetovno potovanje. Do Trsta, kjer se je ukrcal, spremili so ga roditelji in nekateri njegovi sorodniki. Na potovanji se bo mudil več mesecev in si ogledal razne kraje v Aziji in ob sredozemskem morji. — Sedanja **ustava avstrijska** je bila dana dne 21. decembra 1867., torej pred 25 leti. Vsled nje se je Avstrija razdelila v dva samostalna dela. Nekdanja ustavoverna stranka se je po pravici prelevila, ker sedaj bi se morala sramovati, da je ona snovala to ustavo, a njenega najvažnejšega člana, člana XIX., kateri govori o ravnopravnosti vseh avstrijskih narodov, ni hotela izvršiti ves čas svojega vladanja in se temu še dandanes protivi. Ustava

sta si srci, odkrila si ljubav. Kakó lep je bil oni trenotek, kakó neizbrisno se ji je vtisnil v spomin, ko je postala njegova, ko sta si obljubila, da si ostaneta zvesta vedno, vedno!

Baš danes pretekli ste dve leti. Kaj se mej tem vse ne doživi! Gregorju, gospodarju, podarila je v kratkem žena prvega potomca, in od tedaj postalo je življenje še neznosnejše. Sedaj je imela vso oblast v rokah! Gregor bil je mehkega srcá, a kaj pomaga dobro sree, kadar ni volje! Proč od hiše je moral njen Janez, ta „capin“, saj je „kradel“, „vasoval“ in Bog vé kaj še! A nje le niso odtrgali od stare njene dobrotnice. Ko se je poslavljaj Janez, tedaj je tudi mati njegova zvedela za to skrivno ljubezen, najlepšo ljubezen. Na prsi jo je pritisnila in še celo „moja hči, moja draga hči!“ ji je dejala. Janez odšel je k stricu v bližino. Nekoliko tednov je bil ondi, potem pa je dobil službo v novi tovarni blizu vasi. Služba živila je komaj njega, imel je pa up, da se nekoč

njegova pridnost pripozná, da se popne više, in potem, potem, — kako je zatrepetalo v Jelici radosti srcé, kadar je pomislila na to. Njegova bode, večno njegova! Srečna je skoro bila in poleg tega rešil jo je Bog jediniga sovražnika, ki ga je imela na zemlji — Jere, gospodinje. Umrta je nagle smrti. Pred smrtjo si prizanesó ljudje, odpusté si, a Jera je bila strastna ženska, ob smrtni postelji obljubiti jej je moral mož, da spodi od hiše „to pritepenko“, kakor jo je vedno nazivala. Moj Bog, kako različna so srca človeška, kako nejednaki njih čuti! —

Gregor je po dolgem premišljevanji naposled sam spoznal, da bi ne bilo napačno, ako pride mladenka od hiše. Kako? Zapoditi je ni hotel, dobil je drugo sredstvo. Odslej imel je vedno opravke v tovarni, doma pa je mnogo pripovedoval, kako strašno prijazen je gospod oskrbnik. Oskrbnik tovarne, Štefan Drinovec, ni sicer nikomur nič žalega storil, ljudje ga pa vender niso mogli. Imel

je samo Nemcem na korist, zato tudi ponekod proslavlajo 25letnico njeno. Da slovanski narodi ne morejo slaviti take ustave, katera je v glavni točki zanje ostala le na papirji, umeje se pač samo ob sebi. — Velik hrup so zagnali Nemci cele Avstrije, posebno pa štajerski in koroški, ko se je zvedelo, da je ministerstvo notranjih zadev zaukazalo **magistratoma v Celovci in Celji**, da morata vsprejemati tudi slovenske dopise in jih reševati v slovenščini. — **Občinski svet tržaški** je dovolil italijanski šolski družbi tritisoč gold. podpore. Slovenski poslanec Nabergoj je temu odločno ugovarjal, dokazuje, da občina tržaška ne more podpirati zasobne družbe, katera ne dela družega kot združbo in hoče okoličanske Slovence odtujiti narodu, kar se ji pa ne bo posrečilo. Nabergoja je podpiral posl. Luzzatto, češ da občina v šolske namene že tako dovolj žrtvuje, a predlog je navzlic temu obveljal z veliko večino. — **Svetozar Hurban Vajansky**, sin slavnega voditelja Josipa Hurbana, plodovit slovaški pisatelj in prvoboritelj, bil je te dni pred porotniki obsojen na leto dnij v ječo in 300 gld. globe ter 257 gld. pravnih stroškov. Ko so namreč imeli letos odkriti v Hlubokem na Ogerskem spomenik pokojnemu njegovemu očetu na ondodnem pokopališču in ko je došlo k slavnosti mnogo naroda, bilo je pokopališče obsedeno po žandarmih, in niti rodbini pokojnikovi niso dovolili, da bi šla na grob pokojnikov. Narod je bil razburjen, rodbina pokojnikova pa globoko užaljena. Svojemu žaljenemu sinovskemu čutu je dal Svetozar Hurban duška v posebnem članku, v katerem je opisal vse te madjarske surovosti. Zato so napravili Hurbanu tožbo, vsled katere so ga obsodili. Dan plačila jim ne izostane! — **Ogerska vlada** je v hudi stiski. Škofovska konferencija pod predsedstvom primasa Vašarija je ukrenila, da se civilnemu zakonu in vsem cerkvenopolitiškim naredbam sploh vladi kâr najodločneje uprè. Zbrani škofje so določili natanko stališče katoliške duhovščine nasproti vladi in primasa Vašari je v smislu teh sklepov izdelal posebne spomene, katere je predložil jedno cesarju, jedno vladi in

jedno papežu. Mimo tega zoper vlado naperjenega koraka pa se škofje še močno trudijo, da bi vstvarili v drž. zboru posebno stranko, katera bi se upirala vladnim naredbam. — **Sv. Oče Lev XIII.** je izdal okrožnico do laških škofov in do laškega ljudstva, katera govori o nevarnostih, katere napravlja framazonstvo sv. cerkvi in občnemu blagru ljudstva. — **Na Francoskem** so zasledili velikansko sleparijo. Že pred več leti se je osnovala velika družba, katera je nameravala prekopati zemsko ožino Panamsko mej severno in južno Ameriko in spojiti tako atlantsko in tiho morje. V ta namen je bilo družbi vplačanih tisoč in tristo milijonov frankov. Za prekop se je potrosilo samo 417 milijonov, ostalih 883 milijonov pa se je razdelilo mej nekatere podkupljene imenitne poslance in časopise ali pa je ostalo bogatinom za dobiček. Zdaj je prišlo vse to na dan in sodna preiskava je dognala, da je v to sleparijo vpletenih mnogo odličnih in visokih oseb. — Na sveti večer se je dogodil v Dublinu, glavnem mestu **Irske**, zločin, kateri je napravil velikanski strah v vsem mestu. Nepoznani lopovi so hoteli z dinamitno bombo razstreliti palačo, v kateri stanuje minister za Irsko John Morley. Sodi se, da so ta zločin, kateri se pa ni posrečil, prouzročili pristaši tiste stranke, katera je zoper samostalnost Irske, mogoče pa je tudi, da so ga storili anarhisti, da maščujejo na ta način zaprte in nepomiloščene svoje tovariše. Najbrž je to storil kakov prijatelj irskega dinamitarja Dalyja, ki je l. 1884. v Birminghamu na Angleškem prouzročil toliko strahu in bil zbok tega obsojen na dvajsetletno ječo. Ko so bili zadnjič pomiloščeni irski politični zločinci, ni bil te milosti deležen Daly, ker so ga sodila angleška sodišča in je zaprt v angleškem zaporu, torej mu irski minister ne more pomagati. — V premogokopih alzaških in lotaringijskih na **Nemškem** dela nad 30.000 premogarjev. Mnogi premogokopi so državni in v vseh teh premogokopih so začeli delavci štrajk. Delavci so silno razburjeni. — Uzroki štrajku še niso znani, a gibanje premogarjev je jako nevarno. Primerili so se tudi

je oni čudni obraz poln neprijetnih gub, obrobljen z brado rudeče barve, obraz, o katerem govori prosto ljudstvo „da ga je Bog zaznamoval“. In ta obraz znal se je smehljati, kadar je v prsih divjal vihar! Gregor ni bil nikdar polovičen, zadovoljil se ni samo s pripovedovanjem, za dokaz prihajala je kmalu v hišo tudi oseba — sam gospod oskrbnik.

Namen, čemu prihaja, bil je jasen, in tudi Jelica je to uvidela. Čista, nepokvarjena duša Jeličina bila je prosta vsega hinavstva, to laskanje s katerim jo je obisipal oholi mož, te sladke besede, budile so ji tem močnejše zaupanje v Janezovo nesamopridno ljubezen, v njegov odkriti, plemeniti značaj. Tu pričela se je nesreča. Da bi bila žena tega moža, ž njim cerkveno združena? — V obraz mu je povedala čegava je in čegava bode!

Teden, dolg teden pretekla je od tega dogodka. Nobenega glasu ni bilo ne o oskrbniku, ne o Janezu. — Potem pa je izvedela nekaj strašnega. V tovarni na-

stal je upor, delavci zahtevali so plačila, denarja. Denarja ni bilo, — pokazale so se jim pobotnice. Ponarejene so bile. Oskrbnik je nekaj govoril, nekaj čudnega, — laž je bila, dà laž je gotovo, — in sedaj išče roka pravice, Janeza, njenega Janeza. Da bi on spravljal denar? Čemu — mogoče zanjo?! —

Danes je sveta noč! Mir, tolažbo rosi nebó, a v njenem srcu ni jednega, ni druge. Kaj bo ž njim, ako ga dobé, kaj ž njo, ako umrè starka. Bog vé, — Bog vé! O ti stara, vedno nova, bridko doneča pesem o nesrečni ljubavi!

Snežno polje zunaj bilo je zopet polno življenja. Polnočnica je minila. Zvonovi bučali so radostno, bilo je, kakor bi se vse stvari združile v glasen, slovesen vsklik: „Krist je mej nami!“ Tihotna sveta noč! — „Mati, mati, je-li vam kaj bolje?“ vpraša skrbeče varovanka.

(Konec prih.)

že nekateri izgredi. Ker imajo mnogi delavci revolucije, je prebivalstvo v velikem strahu. Vlada je zbrala na lici štrajka večje število žandarrov in odredila nekaj vojaštva orožnikom v pomoč. Dne 29. m. m. po noči so razstrelili peznani ljudje neko tovarno za smodnik. Razni

listi naznanjajo, da se zapaža neko gibanje mej premo-garji v vseh obrenskih premogokopih, potem v Luksem-burgu in v Belgiji. Če bi nastal štrajk v vseh teh pre-mogokopih nakrat, mogel bi biti sila nevaren.

Dopisi.

Iz Trsta [Izv. dop.] Zadnji vinar za družbo sv. Cirila in Metoda! zaklical bi vsakdo, kdor bi se bil dne 18. m. m. udeležil božičnice otroškega vrta pri sv. Jakobu, katero je priredila tukajšnja vrla in vztrajno delujoča ženska podružnica v prostorih „Slovanske čitalnice“. Tu sem naj bi bili prišli oni „domovinoljubi“, ki se izpodtikajo nad našo prekorigno družbo, in prepričali bi se bili o nje blagonosnem delovanji, katero se vrši le po geslu: Vse za vero, dom, cesarja! Da se naša mladina vzgaja v nje zavodih strogo v katoliškem, avstrijskem in slovenskem duhu, spričujejo nam razne slavnosti, posebno pa božičnice, ki se prirejajo vsako leto otročičem po neumornem delovanji in prizadevanji naše vrle ženske podružnice.

Da se boste pa tudi Vi, rodoljubi, ki ste od nas oddaljeni, a darujete mnogo za prekorigno to družbo, vzdostili na nje razcvitu in delovanji ter o napredku naše nadepolne mladine, katera je — kakor je prav omenil naš voditelj pri sv. Jakobu — že sedmo leto zavarovana pri naši družbi, namenil sem se Vam ob kratkém popisati to lepo slavnost, ki se je vršila tako lepo in ganljivo, da je nadkrilila vse svoje prednice.

Bil je prekrasen dan 18. m. m., a navzlic temu se je zbralo tolikanj občinstva, da prostori niso mogli vsprejeti vseh. Pristrčno veselje si čital na resnih obrazih roditeljev, a rajsko radost na žarnih licih nedolžnih otročičev. In kako tudi ne? Saj so vender rešeni oni, katerim so še nedavno bila odprta usta, tujemu govoru, iz katerih se pa sedaj izliva čisti mili materni jezik slovenski.

Letos je bilo treba obdarovati blizu 300 otrok iz vrtov in iz razredov, — in za vse to so prevzele naše rodoljubne gospe in gospice skrb in nalogo. Res, da so rodoljubi pripravili naroden darček bodisi v denarji ali v oblekah, ali vender niso naše neustrašne in požrtovalne gospe in gospice zamudile dneva, da ne bi poiskale svojih dobrotnikov, niso zamudile noči, da ne bi urezale in sešile katere obleke za našo nežno mladino. Naša vrla domorodkinja, tajnica Milka Mankočeva je neutrudna v tem težavnem opravilu. Kdo ji bo povrnil trud, kdo, ako ne naša hvaležnost? Krepko so jo podpirale v njenem prizadevanji naše vrle učiteljice in vrtarice, posebno pa marljiva učiteljica Josipina Delkinova. Hvala Vam, narodne vojakinje!

Vračam se torej k vzporedi. Prvi je nastopil gosp. M. K a m u š č i č, voditelj otroških vrtov, ter v jedratem, a lahko umljivem govoru pojasnil vrednost in potrebo

otroških vrtcev, posebno ob jezikovnih mejah Slovenije. Glavni namen našim vrtcem je, — dejal je g. govornik — da se otroci v njih sprijazniijo z lepoto materinega jezika. Kadar mati svojega otroka prvič prekriža, obljubi naj si, da ga tudi vzredi Bogu in narodu. Ko je g. govornik razložil otrokom še božično drevesce, velel jim je, naj molijo „Gospodovo molitev“, katero so otroci tako ganljivo molili, da se je marsikom nehoté porosila solza v očesi. Nato je deklamovala deklica „Božično drevo“, na kar je 6 dečkov in toliko deklic IV. razreda zapelo „Božično pesen“ troglasno, tako ubrano in ljubko, da smo se kar čudili tako izvrstnemu petju dvanajstorice. Potem je nastopil vojaški oblečen deček in deklamoval kaj lepo „Junaka“. Za njim so zapeli otroci iz otroškega vrta in zaključili zopet deklamacijo „Spomin na dobro delo“ z lepo otroško pesemco „Kdor k vojakom mora iti“. Deveta točka vsprejda je bila „Ubožec“, — kaj primeren prizor za ta večer, kateri so otroci prav izborno in gladko predstavljali. Nato je zapel mali mešani zbor IV. razreda „Po jezeru“ tako točno, da nas je res ganilo to krasno petje. Ko se je zopet dvignilo zagrinjalo, nastopila je mlada kuharica, zares ljubka prikazen, katera je tako izvrstno izvršila svojo ulogo, da je bilo občinstvo kar oduševljeno pri tem prizoru. Ko se je odpela priljubljena pesem „Otok bleški“, nastopi mal deček ter nam pripoveduje „O grdi leski“, kako je prosil, da bi mu Miklavž prinesel konjica, pa mu je prinesel samo grdo lesko, a to zato, ker je nekoč pozabil moliti. Nato so zapeli učenci IV. razreda „Sveto noč“ pod vodstvom vrlega gosp. Miroslava Pretnarja čveteroglasno. To je bilo res milo poslušati, kakor bi slavčki peli v tihi noči. Tu nam je pokazal gosp. učitelj, koliko je moči doseči učitelju s svojimi učenci, ob jednom pa se nam je pokazal tudi izbornega pevovodjo. Čestitamo mu in želimo, da bi se nam skoro zopet kje oglasil s svojim zborom nežne dece. — Po dovršenem vsprejdu je razdelil slavni odbor naše ženske podružnice obleko, obuvalo in slaščice revnim otrokom. Dobrotnicam se je zahvalila v prelepah besedah mala deklica v imenu obdarovanih otrok. —

Nekoliko dnij pozneje, dne 21. m. m., pa so praznovali božičnico na Greti, kjer se je še le letos ustanovil otroški vrt. Priznati nam je, da je gospdč. Podkrajškova v tem kratkem času kaj lepo napredovala s svojimi gojenci. Deklamacija „Deček in Rožica“ se je morala ponavljati. Otroci so besede čisto in pravilno izgovarjali in dobro naglašali — V Rojanu so praznovali božičnico dne 23. grudna. Nikdar se še niso Rojančani

tako izkazali, kakor ravno letos. Oder, božično drevo, jaslice, vse krasno prirejeno! Petje otrok je bilo lepo in dovršeno, takisto deklamacije. Občinstva se je udeležilo mnogo iz mesta in okolice.

Sklepam in rečem: Národna mati je naš up. Ti skrbi, da ostane vsaj domače ognjišče posvečeni kraj, kjer ni prostora prepiru, kjer se odločno branijo biseri vere in naroda! Živelo naše narodno ženstvo! V Tebe stavljamo ves svoj up, vse svoje nadeje! — Vidva, sveta brata Ciril in Metod, zaščitnika našega naroda v nebesih, pa prosita za nas in našo družbo, katere pokrovitelja sta Vidva!

Iz Zagorja ob Savi, dne 3. januarja 1893. (Lepa slavnost.) Na Štefanov večer v preteklem letu priredilo je naše telovadno društvo „Sokol“ prav lepo veselico. Udeležba bila je od vseh strani zelo mnogobrojna, posebno iz mejne Štajerske, še celo iz Celja bilo je nekoliko gostov. Najbolje zadovoljila je udeležence gledališčna predstava. Igrali sta se dve igri, „Dva gospoda pa jeden sluga“ in „Župan“. Posebno zadnja je vzbujala mnogo smeha. Saj so se pa tudi vrli domači fantje in dekleta potrudili, kolikor je bilo mogoče, da bi zadovoljili igralce in to se jim je tudi posrečilo. Posebno gosp. Dernovšek kot župan igral je izvrstno in najbolje ugajal občinstvu. Pa tudi ostali, gospodični Kodra in Primožič, in gospodje Uzcessanek, Lozej in Repovš so želi odobravanje poslušalcev.

Potem je sledilo petje. Domače pevke in pevci so prav lepo prepevali. Hoteli so se posebno izkazati, ker so ta večer zadnjič nastopili pod izkušenim vodstvom dosedanjega pevovodje, kateri jih je ob novem letu zapustil, preselivši se kot organist v Mokronog. Lahko če-

stitamo Mokronožanom, da dobijo v gosp. Lozeju za petje in godbo tako navdušenega orglavca.

Po petji govorila sta dva gospoda iz Celja. Prvi gospod dr. Rozina in drugi gospod dr. Glaser. Pohvalila sta glediščne diletante in pevce in jih navduševala, da naj tako, kakor do sedaj, tudi vnaprej delajo.

Potem pričel se je ples, pri katerem se je mladi svet tudi dobro zabaval. Sploh bilo je slišati samo glasove, ki so hvalili ta lepi večer in si želeli, da bi Sokol kmalu zopet jednacega priredil. Upamo, da bode to tudi gotovo naredil.

Iz Mavčie pri Kranju. [Izv. dop.] Stari pregovor „Smrt pobira, ne izbira“ se mi letos ne zdi prav resničen, kajti pri nas in v okolici mrjé večinoma stari ljudje; ne bolehajo dolgo, ampak „nažene“ jih sapa in po njih je. Omeniti imam posebno dva moža-poštenjaka, katera sta o Božiču izdihnili svoji blagi duši. Prvi je zamrl Jurij Drakslar, kateri se je po 62 letnem bivanju na zemlji preselil na sv. večer ob 10. uri v večnost. Bil je vseskozi poštena duša in se je posebno trudil, da vzgoji dobre in poštene sinove. — Drugi je pa 83letni starček Janez Jenko, kateri je zatisnil oči ravno na dan Kristovega rojstva ob 5. uri popoldne. Bil je prav do zadnjega pri zavesti in je zapustil „dolino solz“ sedé pri peči. Bil je povsodi priljubljen zaradi svoje pravičnosti in zavoljo tega je bil tudi nad 50 let cerkveni ključar v Prašah. Posli so radi služili v njegovi hiši, ker jim je rad pridal na plači, samo da so se pošteno in dostojno vedli. — Zapustila sta oba svojece previdena s sv. zakramenti za umirajoče; bodi jima blag spomin in lahka zemljica! —

Slovenske in slovanske vesti.

(Današnja številka „Rodoljuba“) ima še posebej dve strani priloge, ker zanimivega gradiva nismo hoteli odlagati ter si naložili, želeč ustreči svojim bralcem, raje večjih stroškov. „Rodoljub“ ki izhaja vsako 1. in 3. soboto v mesecu na desetih straneh ter stane za celo leto le 70 kr., je torej najcenejši slovenski list. Ker je poleg tega v poldrugem letu svojega obstanka dokazal, da je boreč se za naše narodne pravice, tudi poštene katoliške vere, ne pa brezverec in pohujšljivec, zato naj ga vsakdo z mirno vestjo naroči pri upravnistvu „Rodoljuba“ (Narodna tiskarna) v Ljubljani.

(„Slovensko društvo“ v Ljubljani) imelo bo svoj letošnji občni zbor v nedeljo 15. t. m. v prostorih Ljubljanske čitalnice. Poleg običajnih odborovih poročil o društvenem stanju in delovanju bode na dnevnem redu najbrže tudi zanimivo predavanje o važnem narodnem vprašanju.

(Zloraba cerkve in prižnice.) Iz več krajev prihajajo nam poročila, da nekateri gg. duhovniki še vedno in zlasti sedaj po novem letu hujskajo narod s prižnice zoper naš list, rekoč, da je škofom in veri nasproten. Preseda nam že ponavljati, da je taka trditev grdo obrekovanje in da se borimo le zoper posvetne politične nazore nekaterih škofov. Kdor pa trdi, da je naš list brezversk, tisti naj nam to pove javno in očitno v obraz, da mu bomo dali prilike, dokazati pri sodišču. Do sedaj tega še nihče ni storil. Zavratni napadi brez uzroka pa niso niti krščanski niti katoliški. Svoje cenjene naročnike prosimo, da naj se tudi v bodoče ne dajo begati po takih napadih, s katerimi hoté dotični gospodje le agitirati za svoje liste. Žalostno je le, da se za take stvari zlorabi cerkev in prižnica, kjer bi se smela razlegati le beseda Božja. To se pač res pravi odvrčati ljudstvo od pobožnosti in molitve.

(Stoletnica.) Na novega leta dan je bilo ravno sto let, odkar se je uvedla splošna razsvetljava mesta v Ljubljani. Za tedanji čas je bil to velik napredek, kate-

rega je zabeležila mestna kronika v vrsti važnejših dogodkov.

(Mestna hranilnica Ljubljanska.) Meseca decembra l. 1892. uložilo je v mestno hranilnico Ljubljansko 621 strank 199.208 gld. 28 kr., vzdignilo pa 321 strank 109.715 gld. 17 kr. V mesecih novembru in decembru l. 1892. dovolilo se je 174 prosilcem za posojila na zemljišča posojil v znesku 93.330 gld.

(Novi žitni trg.) Z novim letom izvršil se je sklep mestnega zastopa Ljubljanskega z dne 15. novembra in je od 1. januarja naprej žitni trg, ki je bil odslej na spodnjih Poljanah, izključno le na Križanskem trgu.

(Dolenjska železnica.) Vsled snega in slabega vremena bodo za nekaj časa prenehala dela na dolenjskih železnicah, ki so dozdej še dosti dobro napredovala. Na progi Ljubljana-Kočevje delalo je v oktobru in novembru povprek 3000 delavcev, 400 obrtnikov in 170 glav priprežne živine in se je na 28 $\frac{1}{2}$ kilometrov začasnih tirov prevažala zemlja, kamenje in orodje. Na progi Grosuplje-Novomesto-Straža pa je v tem času delalo povprek 1400 delavcev, 300 obrtnikov in 52 glav vprežne živine, začasnega prevaževalnega tira je bilo nekaj nad 3 kilometre.

(Najvišji darili.) Nj. Vel. cesar je podaril občini Šmartino Litijskega okraja za pogorelce vasi Lupinice 200 gld. iz svoje zasebne blagajnice, za popravo cerkve pri sv. Lenartu pri Mariboru pa 100 gld.

(Cesaričinja vdova Stefanija) je prispela dne 29. m. m. v spremstvu dvornih gospâ grofice Palffy in grofice Chotekove v Opatijo. Visoka gospa stanuje v krasni vili Amalija, katero so za nje prihod sijajno priredili. Vreme v Opatiji je krasno, in je posebno o praznikih prišlo tja mnogo tujih gostov.

(Osobne vesti.) „Matica Slovenska“ je izvolila bivšega dež. predsednika barona Andreja Winklerja za svojega častnega člana in mu izroči te dni krasno častno diplomu, katera je v oknu prodajalnice g. Zagorjana občinstvu na ogled razstavljena. — „Slovensko učiteljsko društvo“ v Ljubljani je izvolilo pri svojem zadnjem občnem zboru prečastnega gosp. kanonika in profesorja Josipa Marna zaradi njegovih zaslug za slovensko slovstvo jednoglasno za svojega častnega člana. — Petindvajsetletnico svojega županovanja praznuje letos vrli župan, gospod Matija Fatur v Zagorji na Pivki. Od l. 1866., ko se je uveljavil občinski red, županuje g. Fatur neprenehoma. Da se proslavi ta redki slučaj, ki je v ponos vsi občini, kakor tudi g. Faturju, in v znak posebnega spoštovanja ki ga vživa, sklenil je obč. odbor, da priredi slovesen banket v proslavo petindvajsetletnice. To odlikovanje pa je g. župan tudi zaslužil in je splošna želja, da ga Bog ohrani še mnoga leta. Čestitamo! — Ljubljanski lekarnar g. Gabrijel Piccoli je dobil na letošnji mejnarodni razstavi v Bruslji za razne razstavljenе izdelke zlato svetinjo. — Dne 13. dec. m. l. je umrl v Sišanu pri Pulji v Istri ondotni župnik č. g. Jakob Ravnikar v 51. letu dobe svoje. Pokojnik se je porodil l. 1841. na Vačah v tisti hiši, kakor škof Ravnikar. Bil je vnet duhovnik, iskren Slovan in ljubeznjiv družabnik. Blag mu

spomin! — V Ljubljani je umrl g. Josip Hiti, c. kr. sodni pristav pri okrajnem sodišči Ljubljanskem. Pokojnik je služboval več let v Senožeah in v Kranji. — Na Dunaji je umrl upokojeni višji stavbinski svetnik, gospod Karol Pompe. Služboval je več let pri dež. stavbinskem oddelku kranjske deželne vlade, kateremu je bil tudi načelnik do l. 1886., ko je stopil v pokoj. — V Središči na Štajerskem je umrl dne 22. dec. po dolgi bolezni g. Ljudevit Sanjkovič, nadepolni sin znanega rodoljuba in veleposestnika Središkega; v Kranji pa učitelj glasbe, g. Anton Prevec po dolgi in mučni bolezni. — V Ljubljani preminol je dne 2 t. m. nanagloma kamnosek, gosp. Vinko Čamernik. Pokojnik, ki je bil vsikdar odločen narodnjak, izdelal je mnogo spominskih plošč in nagrobnih spomenikov slovenskim pisateljem in rodoljubom. Bodi vsem lahka zemljica in blag spomin!

(Duhovniške spremembe v Ljubljanski škofiji) Imenovani so: za župnijo v Gornjem Tuhinu g. Mat. Kljun, za župnijo Cirklje pri Krškem g. A. Gabrič, za župnijo na Jančah g. Jan. Dobnikar in za župnijo v Banji Loki g. Fr. Hoenigman.

(V Trbovljah) zmagali so pri zadnjih občinskih volitvah narodnjaki slovenski v dveh razredih. Krepko narodno življenje, ki je zavládalo po delovanji vlega „Zagorskega Sokola“ po vsej okolici, uplivalo je gotovo tudi tu. Dasi v Trbovljah razun nekoliko izjem ni Nemcev, vender so se privrženci njihovi trudili, da bi v tej važni in veliki občini gospodarili še nadalje nemškutarji. A hvala Bogu in zavednosti slovenski ni se jim posrečilo.

(Pomiloščenje.) Nj. Vel. cesar pomiloštil je l. 1884. zaradi anarhističkih spletk v Celovci na 10 let težke ječe obsojenega krojaškega mojstra Frana Železnikarja ter mu odpustil ostali del kazni. Železnikar bil je v kaznilnici v Subenu.

(Mestna hranilnica v Novem Mestu.) Iz Novega Mesta se nam poroča, da je mestni zastop Novomeški v svoji seji dne 30. decembra 1892 jednoglasno sklenil ustanoviti prepotrebno mestno hranilnico, ter županstvu naložil, da pridobi potrjenje deželnega odbora z ozirom na sklep glede poročstva. V odbor za sestavo pravil je mestni odbor odposlal sledeče gospode: Dr. Karola Slanca, dr. Albina Poznika, dr. Jakoba Schegulo, Adolfa Pauserja in župana Frana Perkota. — Prav iz srca čestitamo vrlemu, za napredek mesta unetemu mestnemu zboru Novomeškemu. Prepričani smo, da bode nova hranilnica ne samo v prid mestu, temveč v narodno gospodarskem oziru velicega pomena za vso Dolenjsko.

(Vipavska železnica.) Merodajni krogi se čedalje bolj zanimajo za Vipavsko železnico. Dežela in mesto Goriško zagotovila sta 250.000 goldinarjev, vrhu tega izdeluje deželni odbor Goriški potrebne načrte. Tudi vlada se zanima za to železnico in je v proračun za l. 1893. trgovsko ministerstvo za izredne železniške potrebščine stavilo okolu 30.000 gld. za generalne načrte raznih železnic, mej katerimi je tudi proga iz Gorice po Vipavski dolini do Postojine. Na Goriškem se dela mnogo, da se kar preje zagotovi ta proga, treba bi bilo, da se tudi na naši strani kaže večje zanimanje za to železnico.

(Zgradba mostu pri Smledniku.) Ker je podjetnik dela za zgradbo mostu preko Save pri Smledniku že dovršil dober del pripravljanih odkopavanj zemlje in drugih potrebnih priprav, se je nadejati, da se bode most že meseca maja ali junija mogel izročiti javnemu prometu.

(Pazite na otroke!) V petek, dne 23. m. m., ostavila je posestnica Marija Ostrež v Volavljah svoja dva otroka, triletno deklico in polletnega dečka sama v sobi. Na mizi je gorela sveča, ob kateri si je deklica užgala obleko. Ko se je mati vrnila, našla je deklico vso opečeno in z žažgano obleko. Otrok umrl je vsled hudih opeklin kmalu potem.

(Novo postajališče) „Tavčarjev dvor“ se je otvorilo z novim letom na Kamniški železnici mej postajo Ljubljana in postajališčem Črnuče na Ježici tik železničnega mostu čez Savo. Na novem postajališču, ki bode dobro služilo v prvi vrsti Ljubljanskim izletnikom, postajali bodo nepogojno vsi vlaki.

(Narodni dom v Celji) se bode menda začel graditi že bodočo spomlad na jako lepem prostoru na trgu poleg okrajnega glavarstva, kjer stoji spomenik cesarja Jožefa. Načrt za zgradbo je že naročen in se je nadejati, da bodo Celjani kmalu imeli svoj „Narodni dom“, ki bode pričal svetu, da tam prebivajo zavedni in odločni Slovenci.

(Obrtno društvo.) ki bode raztezalo svoje delovanje čez vse južno Štajersko, Kranjsko, Koroško, Goriško, Primorje in Trst, snuje se v Celji. Pravila tega društva predložila so se že ministerstvu notranjih rečij v potrjenje. Koj, ko bode ministerstvo odobrilo pravila, sklical se bode osnovni shod in volil stalni odbor. Sedež tega društva bode v Celji. Društvo se je osnovalo po navodilih nezavisnih slovenskih listov, torej je upati, da je bodo pozdravili z veseljem vsi obrtniki in tudi drugi narodni krogi, ker bode tudi v narodnem oziru velike važnosti.

(Nesreče.) V Heričevih gozdih pri sv. Duhu na spodnjem Štajerskem ponesrečil je delavec J. Vodušek iz Smolnika, ko so drvarji spravljali drevje v dolino. Mogočen hrast padel je nanj in ga poškodoval tako, da je nesrečnež umrl že tri ure pozneje. — V premogovi jami v Skalah pri Velenji zasulo je delavca J. Rebernika. Izvlekli so ga mrtvega izpod premoga. — Minoli teden povozil je tovorni vlak na Tržaški progi neko beračico, ki ni slišala vlaka in hotela preko zaprte zagraje čez tir.

Razdrobil ji je glavo, da je bila takoj mrtva. Po pismih, ki so jih našli pri njej, bila je menda iz župnije na Golem. — V torek, dne 27. m. m. zjutraj našel je posestnikov sin Janez Vilhar svojega 34letnega brata Frana iz Velicega Otoka mrtvega pod mostom preko Pivke blizu Postojnske jame. Ponesrečenec vračal se je prejšnji dan proti polnoči iz Postojine sam domov. Bržkone se mu je spodrsnilo in je padel z mostu, potem pa zmrznil.

(Nesreča.) V torek, dne 27. m. m. zjutraj padel je na parniku „Urano“ v Trstu 56letni kurilec Janez Erne raz krov v spodnje prostore, kjer so stroji. Ostal je mrtev na lici mesta. Truplo prenesli so v mrtvašnico k sv. Justu.

(Novi denar.) Ker se od mnogih stranij poprašuje, kdaj pride novi denar v promet, navesti hočemo na kratko, kar Dunajski listi o tem poročajo. Dunajska kovalnica dobi namreč v kratkem vse stroje, potrebne za izdelovanje novega denarja, tako da prične kovanje novega denarja v veliki množini šele tekom meseca februarja tega leta. Takrat se prične z rednim kovanjem in stroji bodo delali neprenehoma noč in dan. Doslej kovali so se le denarji za poskušnjo, kateri se predložé cesarju v odobrenje, odobreni so še le zlati po 20 kron, potem srebrne krone in drobiž po 20 in 10 in pa po dva vinarja. Zlati po 10 kron in pa vinarji bodo v kratkem dogotovljeni. — Leta 1893 izkovalo se bo vsega vkupe 202 milijona komadov in sicer zlatov za 156 milijonov kron, za 50 milijonov srebrnih kron, za 12 milijonov kron drobiža iz nikeljna in 700.000 komadov bronastega drobiža. Spomladi meseca marca ali pa aprila prične se izdavanje drobiža po dva vinarja in po vinarji, ob enem se vzmó iz prometa dosedanja štiraki, krajcarji in polkrajcarji. Za tem pride na vrsto drobiž iz nikeljna po 20 in 10 vinarjev. Srebrne krone pridejo šele meseca aprila ali pa maja v promet, ker je poprej treba preklicati sedanje četrtdinarje, ki so novim srebrnim kronam zelo podobni. Kakor hitro se izdajo srebrne krone, preneha izdavanje sedanjih papirnatih goldinarjev, kajti državne blagajnice se bodo pri izplačevanju posluževale le srebrnih kron, papirnaté goldinarje bodo pa le prejemale, a ne več izdavale, tako da se bodo le-ti, katerih je mej ljudstvom kacih 20 do 30 milijonov, polagoma spravili iz prometa.

Razne vesti.

(Viharji v severnem morji.) Kakor se poroča iz Hamburga, bili so okolu Božičnih praznikov v severnem morji hudi viharji, ki so prouzročili veliko škode. Mnogo ladij se je potopilo.

(Zaljubljen čudak.) Po Španskem potuje sedaj Anglež, kateri je pač jedini svoje vrste. L. 1889. spoznal je v Parizu lepo Španjolko in se vanjo neizmerno zaljubil, a lepo dete izginilo je hipoma iz Pariza, ne zapustivši

za seboj niti najmanjšega sledu. Zaljubljeni Anglež šel jo je iskat po svetu. Prepotoval je že vso Francijo, Švico in Italijo in sedaj krenil na Španško. Ker ne pozna niti imena svoje izvoljenke, naznanja povsod po posebnih listih, da išče tako in tako žensko ter obeča 10.000 peset tistemu, kdor ga dovede k njej. Kaj čuda, da stoji pred njegovim stanovanjem od jutra do noči neštevilna množica raznih ljudi, posebno žensk, a vzlic temu radikal-

nemu in trudapolnemu prizadevanju se zaljubljenemu ču daku še ni posrečila njegova namera.

(V postelji zgorela je) na Dunaji na sveti dan v svoji sobi 63 letna vodenična šivilja Magdalena Botušek. Reva bila je sama in si je hotela pogreti malo vode v samovar. Goreč špirit razlil se je po postelji, ki se je vnela. Ko so ljudje prihiteli na pomoč, bilo je že prepozno.

(Nesrečen ljubimec) je 45 letni pomočni uradnik zemljiškoknjižnega urada v Znojmu, bivši sanitetni stotnik Ivan Voitel. Stari mladenič zaljubil se je bil v mlado dekle, ki pa ni hotelo ničesar vedeti o njegovi ljubezni. Na sveti večer prišel je neuslišani ljubimec v stanovanje ljubljene deve ter potegnil revolver in zaklical: Zdaj nama je umreti skupaj! Dekle je pobegnilo, predno je še mogel streljati. Na to si je Voitel pognal kroglo v senci ter bil takoj mrtev.

(Lov na volkove.) V Rakovački dolini blizu Belega grada katile so se poslednji čas cele trope volkov, ki so prihajale prav v mestno obližje in napravile mnogo škode mej domačimi živalmi. Naredila se je velika gonja na volkove, katere se je udeležilo kakih 400 gonjačev iz bližnjih vasij in okolu 60 lovcev, večinoma iz Belega grada. Zasedili so štiri volkove in ustrelili tri. Pri tem lovu bi se bila kmalu dogodila nesreča. Neki tovarnar iz Belega grada ustrelil je volka ter hitel, da si bliže ogleda na tleh ležečo mrcino. Kar na mah zgrabi volk loveca za nogo in ga začne grizti. Lovec ni imel več basane puške, začel je torej s kopitom puškinim udrihati po ranjenem volku. Da ni imel močnih škorenj in da mu ni prihitel na pomoč drug lovec in usmrtil volka z dobro pogojenim strelom v glavo, bila bi se mu godila slaba, kajti volk je grizel s tako silo, da bi mu bil zdrobil vse kosti.

(Grozen umor) se je izvršil v bolnici milosrdnih sester v Padovi. Finančnega stražnika Commachio-ta našli so mrtvega v svoji bolniški postelji. Imel je 14 ran, prizadetih z nožem. Sum umora leti na milosrdno sestro Anunciato, ki je bajè pred več leti imela zveze z umorjenim.

(Silna megla) bila je te dni v Milanu in se je dogodilo več nesreč. Sedem oseb je zašlo v gosti megli v kanal „Naviglio“ in utonilo. Kdor pozna Milansko meglo, ne bode se temu čudil.

(Dva parobroda sta se potopila.) Ob holandski obali zadela sta te dni parobroda „Athelestane“ in „Psyche“ drug ob drugega, ter se oba potopila. Moštvo obeh parobrodov se je rešilo, utonilo pa je pri tej nezgodi več potovalcev.

(Madjarske pošte.) Pri poštnem uradu v Aradu zginilo je nekaj denarnih pisem, v katerih je bilo 6961 gld. gotovega denarja. Policija prijela je sicer nekatere poštno uradnike in služabnike, a ni mogla pri njih ničesar najti.

(Večna luč v stolni cerkvi Solnograški.) Solnograški verniki bili so zadnji čas zelo razburjeni, ker je vsako noč ugasnila „večna luč“. Preiskava je dognala, da zmanjka čez noč vse olje in javno mnenje je dolžilo cerkovnika, da porablja olje v svoje osebne namene. Mož je sicer zatrjeval svojo nedolžnost, a niso mu verjeli, ter mu službo odpovedali. Jediní stolni dekan ni mogel verjeti, da bi bil stari, pošteni cerkovnik storil

tako hudodelstvo, in da se sam prepriča, sklenil je prebiti celo noč v cerkvi. Ko se je naredila noč in je zavladal mir v cerkvi, zapazil je stražeči dekan hipoma veliko — podgano, ki je plezala po verigi, na kateri visi svetilka, izpila olje do dna in se zopet vrnila v svoj brlog pod streho. Solnogradčani so sedaj zopet umirjeni, cerkovnik pa ostane na svojem mestu.

(Nesreča na železniškem vlaku.) Na Kongovski železnici v Afriki prevažali so smodnik v odprtih sodih na železnici. Iskre lokomotive unele so smodnik in nastala je grozna eksplozija. Ves vlak je bil razdrobljen, devet oseb ubitih, mnogo pa ranjenih.

(Darilo laškega kralja.) Kralj Umberto podaril je zadrugi poljedelcev v Raveni, ki je prevzela izsušenje močvirjev ob ustji Tibra, vsoto 50.000 lir. Zadruga, kateri razne banke neso hoteli dati kredita, pridobila si je tako vsaj del potrebnega kapitala, da more pričeti delati.

(Ruski car v nevarnosti.) Car Aleksander utekel je dne 17. m. m. veliki nevarnosti. Akopram ni poseben ljubitelj lova, šel je ta dan vender na lov in sicer na medvede, kateri so se pokazali v okolici Peterburški. Car se je ločil od lovske družbe in jo sam krenil v gozd, kjer so bili medvedje. Kmalu je naletel na dva kosmatina in ustrelil. Zadel je medveda v hrbet, a ne tako, da bi bil medved padel, le razdražil ga je strel in grozno rjoveč bližal se je carju. Tega pa ni ostavila hladnokrvnost ni za trenotek. Ko sta bila medveda že dva koraka pred njim, ustrelil je dvakrat zapored in zadel ter ranil medveda in medvedko. Kosmatina sicer niti sedaj nista bila na smrt ranjena, a uvidela sta menda, da kaže bežati in bežala sta na vso moč. Medved zgrudil se je kmalu, medvedko pa je car z novim strelom zadel tako srečno, da je takoj obležala.

Za kratek čas.

Zagovornik: „Dokazano je torej, da je moj klijent popil na dan izvršenega hudodelstva 8 litrov vina, in če človek povžije toliko pijače, si gotovo ne more biti v svesti, kaj da dela.“

Zatožene c (užaljen): „Oho, gospod doktor, potlej me pa slabo poznate!“

Grof: Ná Jože, tu ti je plača! 30 gld., od teh ti odtgram 30 smodk po 40 kr., dobiš torej 18 gld.

Jože: Ali prosim Vas, gospod grof!

Grof: Jaz ne kadim cenejših. Če so ti predrage, pa si jih pojdi — kupit v trafiko!

Učitelj: Golazen imenujemo take živali, ki se plazijo po tleh. Ali mi veš katero povedati, Tonček?

Tonček: „Da, moj mlajši bratec!“

Stara baba pride k zeljarici in zahteva 2 funta kislega zelja.

— Kila se imenuje sedaj, popravi jo zeljarica.

— Tako! pravi baba; zakaj se pa ne imenuje več kisló zelje?

Poučne stvari.

Pokončevatelj bučelnih ušij.

Znani škodljivci bučelam so uši, katere se posebno v starih panjih kaj rade zaredé. Bučele veliko trpé pred to nesnago. Nedavno so pa zasledili živalco, katera s posebno slastjo zalezuje in uničuje ta sitni mrčes. Ta živalca, katere ne vidimo prepogosto, je — škorpion. Živi v starih zrušenih zidovih, skrita mej razpokami, v starih knjigah in panjih, da, še celo v starih jerbasih ga časi zalotimo. Živi se od različnih ušij in moljev. Ta živalca je čudno sestavljena, cel ropar je in morilec, in že sestava telesa kaže to nagnenje k slabemu, k moritvi in mesarjenju. Na glavi ima dvoje premakljivih škarij za plenitev. Samica nosi na trebuhu zlegla jajčka in skoro se izkoti iz njih jako nepopoln zarod in obvisi na nji. Na zadnjem delu telesa ima škorpion strupeno želo, katero je pa precej drugačno od bučelinega. Živalca raste jako hitro in toliko da zrastó mladim škorpiončkom škarijice, že jih izteguje po ušéh, moljih in drugem mrčesu. Ko ujeta uš obvisi na škarjah, hiti škorpion ž njo v kako razpoko, kjer ji izsrka kri, da samo koža ostane.

Ker je škorpion precej samogolt in požrešen, pomori in pokonča precejšnje število tega mrčesa ter tako mnogo koristi bučelam. Posebno mu gredó v slast komaj izlegle se uši z mehko kožico. Kadar naleti na ušjo zalego, ne jenja prej daviti in mrevariti, dokler ne izsesa vseh.

Zatorej, čebelarji, ne teptajte škorpionov, ako so se zaredili v panjih; zoper uši je najkorenitejše zdravilo njihova požrešnost.

S čim se najhitreje odpravijo ozebki in opekljne?

Zoper ozebke in opekljne priporočajo v prvi vrsti glicerín. Le-ta je lahko čist ali pa spojen z drugimi dobrodejnimi zdravili. Posebno dobro deluje glicerín, če kaneš vanj nekoliko kapljic arnike. — Še hitreje kakor s glicerínom se odpravijo ozebki in opekljne z glikoninom, katerega si napraviš, ako vzameš 5 delov sladkega olja in 4 dele rumenjaka. Ta zmes je trda kakor med, se sprjemlje in je zrak ne izpremeni. Ako s to zmesjo namažeš ozeblino ali pa opeklino, napravi se čez rano tanka kožica, katera stori, da ne more zrak do rane. Rana se potem kaj hitro zaceli.

Poberi s sadnega drevja suho listje, katero ni odpalo jeseni!

Listje skoraj nikdar ne odpade popolnoma raz drevje, vedno ostane tu pa tam kak list še na njem. To listje se polagoma čisto posuši in zvije. Kmetovalec pa tega nima za mar, ker si ne misli, da tako suho listje lahko silno škoduje sadnemu drevju. Kako to? S takim perjem zaplojajo se razne drevju škodljive rastlinske glive, v njem prezimujejo jajca in mešički ali zapredki raznih škodljivih mrčesov, posebno rada jajčka sadnemu drevju tako nevarne zlatoritke.

Zatorej, kmetovalci, poberite listje, kolikor ga ni odpalo jeseni, nemudoma z drevja in je sežgite, da obvarujete sadno drevje škode!

Kako ravnaj z zmrznenim sadjem.

Ako ti je sadje zaradi iznenada nastopivšega mraza v kleti ali kje drugod zmrznilo, deni je v mrzlo vodo. Le-ta potegne polagoma zmrzlino iz sadja, katero potlej lahko še nekaj časa stoji, toda ne dolgo, ker tako sadje potem rado začne gniti.

Kako zavaruj zimsko salato pred mrazom.

Navadno se zimska salata s kako pregosto odejo zavaruje pred mrazom, kar stori, da začne gniti in se pokvari.

Najboljši pripomoček zoper mraz so na drobno sesesekane trnjeve veje in pa listje. Skušnja uči, da je to najboljša odeja za salato, katera jo dobro varuje, da ne začne gniti in da ne zmrzne.

Kako ravnati z mladimi konji.

Večkrat vidimo tu pa tam upreženega komaj poldrugo leto starega konja. Takega početja nikakor ni odobravati. Še ne doseže tak konj prav četrtega leta, že ima vse mogoče napake na sebi in je že nekako obrabljen. Naj poreče ta ali oni, karkoli mu drago, toliko je gotovo, da je konj tem močnejši in vztrajnejši, čim dlje se ga ne trpinči s težkim delom. Dokler ima konj še mlečne zobe, naj se ga varuje in čuva kolikor moči napornih del. Sploh naj se ga ne rabi, predno ni tretjega leta izpolnil. Hladnokrvni konji se dajo sploh prej rabiti, nego vročekrvni.

Loterijske srečke

dne 5. januarja t. l.

Brno 2, 66, 57, 5, 42.

Tržne cene v Ljubljani

dne 4. januarja t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.	
Pšenica, hktl.	6	12	Špeh povojen, kgr.	—	64	
Rež,	4	69	Surovo maslo,	—	82	
Ječmen,	3	84	Jajce, jedno	—	04	
Oves,	2	73	Mleko, liter	—	10	
Ajda,	5	57	Goveje meso, kgr.	—	54	
Proso,	4	41	Telečje	—	48	
Koruza,	4	19	Svinjsko	—	46	
Krompir,	3	20	Koštrunovo	—	40	
Leča,	12	—	Pišanec	—	45	
Grah,	12	—	Golob	—	20	
Fižol,	10	—	Seno, 100 kilo	—	223	
Maslo,	kgr.	—	95	Slama,	—	205
Mast,	—	66	Drva trda, 4 metr.	—	7	
Špeh frišen	—	54	„ mehka, 4 „	—	5	

Mala oznanila.

Vsaka beseda 2 kr.

Valentin Zarnika zbrani spisi, nevezani 60 kr., po pošti 70 kr.

Josip Jurčiča zbrani spisi, nevezani zvezek 60 kr., lepo vezan 1.— gld., po pošti 10 kr. več. Dosedaj je izšlo 10 zvezkov.

Kuverte s firmo (naslovom), račune itd. zvršuje po nizki ceni „Národna Tiskarna“ v Ljubljani.

Dober in trajen zaslužek dobe osebe, katere pridejo mnogo v dotiko z občinstvom.

Zahvala.

Podpisani odbor si šteje v prijetno dolžnost, izreči tem potem javno svojo zahvalo častitemu c. kr. okrajnemu glavarju gospodu Kalteneggerju v Radovljici, ki je pripomogel k temu, da je naše društvo od presvetlega cesarja dobilo 80 gld. podpore za napravo potrebnega gasilnega orodja, isto tako slavni kranjski hranilnici v Ljubljani, ki nam je v isto svrhu podarila 120 gld. podpore in slavni zavarovalni družbi „Dunav“ na Dunaji za v isto svrhu poslano podporo 10 gld., zagotvljajoč jim, da ostanejo nam vedno v hvaležnem spominu. (1)

Odbor prostovoljne požarne brambe v Kranjski gori.

Lahko in prijetno delo,

ki daje lep postranski zaslužek, ponuja se osobam, katerim njihova postranska opravila puščajo nekoliko prostega časa. Kdor bi se želel lotiti tega dela, piše naj upravnistvu tega lista ter naj nad naslovom zunaj na zavitku zapiše št. 232. (15-1)

Zobni zdravnik

SCHWEIGER

stanuje v

hôtelu „Pri Maliči“

II. nadstropje, št. 25—26.

Ordinuje vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne. (2—1)

Ob nedeljah in praznikih od polu 10. do polu 1. ure.

Najnovejše zobe, zobovja in plombranje.

Jurčiča zbrani spisi

XI. zvezek

dobiva se v „Narodni Tiskarni“, pri Ant. Zagorjanu in v vseh knjigarnah.

Cena nevezanemu izvodu 60 kr., vezanemu 1 gld.

J. Traun v Ljubljani

mehanični mlin, tovarna ješprenjčka in jesliha, trgovina s špecerijo, žganjem, žitom, pridelki in drvami

priporoča veliko zalogo svojih izdelkov:

pšenično, ajdovo, rženo in koruzno moko, ješprenj, ješprenjček in pšeno, najmočnejši in najokusnejši vinski kis in kisov cvet. Priporoča tudi špecerijsko blago, žganje, špirit, suhe in oljnate barve. Kupuje vse domače pridelke in priporoča mnogovrstna, zanesljivo kaljiva semena. Živinorejcem priporoča zadnja moka za živino, ker je ceneji in izdatnejši kot druga sredstva. (3—1)

Zunanja naročila se hitro in natančno izvrše.

A. Schäffer

rokovičar in obvezarijar

Kongresni trg 7. Ljubljana Kongresni trg 7.

Velika zaloga vseh

kirurgičnih obvez in kilnih pasov.

Velika izbira in zaloga vsakovrstnih rokovnic iz c. kr. pr. dvorne tovarne J. E. Zacharia na Dunaji; zavratnikov, manšet, angleških in francoskih dišav, modercev itd. (4—1)

Brata Eberl

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

Glavni zastop

Bartholijevega originalnega karbolineja

Masčoba za konjska kopita in usnje. (5—1)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13

(6—1)

priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini, svojo bogato zalogo lestenecv, oljnatih podob, zreal, kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete n. pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice i prave kroglaste cilindre „Patent Mariani“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezemam tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Ign. Faschinga udove

ključavničarnica v Ljubljani, Suknarske ulice št. 3

priporoča bogato svojo zalogo **štedljivih ognjišč** solidnega dela po najnižjih cenah in vsprejema tudi vsakovrstna **stavbinska dela.** (7-1)

Zunanja naročila izvršujejo se točno.

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na Starem trgu št. 1, nasproti železnemu mostu.

Tu se dobivajo vsake vrste kmetijski stroji, kakor tudi blagajnice, varne pred tatomi in ognjem. P. n. gospodinjnam, šiviljam krojačem in čevljarjem priporočam svoje izvrstne

šivalne stroje

mного ceneje, nego drugod za katere tudi 5 let jamčim (garantiram). (8-1)

Popravila izvršujejo se pri meni točno in po ceni.

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanja** in vse **zobne operacije**, — odstranjuje **zobne bolečine** z usmrtenjem živca (11-1)

zobozdravnik A. Paichel,
poleg čevlarskega mostu, v Köhler-jevi hiši, I. nadstr.

Karol C. Holzer

Ljubljana, Dunajska cesta (12-1)
zaloga
špirta, žganja, špicerijskega blaga in barv. (13-1)

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna doznikov
Ljubljana, Mestni trg 15.

Adolf Hauptmann

tovarna (9-1)
oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja
v Ljubljani, ob vogalu Resljeve ceste št. 41 v lastni hiši in filijala: Slonove ulice št. 10-12.

Jos. Rebek

ključavničar, v Ljubljani, Francovo nabrežje
izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela, umetno delane mreže in ograje, štedilna ognjišča v najnovejših oblikah, ključce iz aluminijuma, kateri so trikrat lažji od železnih, napeljuje hišne telegrafe in telefone, streljavo, preskušene z elektrometrom. V zalogi ima vsa posamezna telegrafna dela. Naročila in proračuni, kateri se na zahtevanje pošiljajo, izvršijo se natančno in ceno. (10-1)

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (14-1)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigliva opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.